

Marina Lewycka

DUES RULOTS

Traducció de Josep Alemany

La Campana

Als collidors d'escopinyes de Morecambe Bay

*La traducció d'aquesta obra ha comptat
amb l'ajut de la Institució de les Lletres Catalanes*

Títol original: *Two Caravans*
© Marina Lewycka, 2005

1a edició: març de 2008

© de la traducció al català: Josep Alemany
© Edicions La Campana
Muntaner, 248, 1r, 2a
08021 Barcelona
Tel.: 93 453 16 65 / Fax: 93 451 89 18

Disseny col·lecció: Eumogràfic
Disseny coberta: Zink comunicació
Foto coberta: © Gettyimages

ISBN: 978-84-96735-12-5
Dipòsit legal: B. 17.542 - 2008
Fotocomposició: EdiGestió (Barcelona)
Imprès a Romanyà/Valls. Capellades (Barcelona)

Però prego a tots els qui m'escolteu
que amb les meves paraules no us ofengueu
si el que em dicta la fantasia goso dir,
perquè la meva única intenció és divertir.

Geoffrey Chaucer, «Pròleg al conte
de la viuda de Bath», *Els contes de Canterbury*.

DUES RULOTS

Hi ha un camp. Un camp ample, inclinat al sud, aclofat en un llarg turó que gira cap a una frondosa vall secreta. Queda protegit per unes bardisses gruixudes d'arç i avellaner entrellaçats amb roses silvestres i xuclamel perfumat de capvespre. Al matí, una brisa suau arriba fins a les Downs i impregna l'aire amb l'olor fresca i salada del canal de la Mànega. De fet, l'aire és tan deliciós que, quan t'asseus aquí, et pots pensar que et trobes al paradís. I al camp hi ha dues rulots: una rulot d'homes i una rulot de dones.

Si això fos de debò el jardí de l'Edèn hi hauria d'haver un pomer, pensa Yola. Però és el jardí d'Anglaterra, i el camp és ple de maduixes madures. I, en comptes d'una serp, tenen el Grassonet.

Asseguda a l'esglaó de la rulot de dones, Yola, baixeta i voluptuosa, es pinta les ungles dels dits dels peus de color rosa fúcsia i, alhora, contempla com el Land Rover del Grassonet entra per la porta situada al fons del camp i com la nova adquisició baixa amb moltes dificultats del seient del passatger. Yola no pot entendre de cap manera per què han enviat una noia de pa sucata amb oli quan el que en realitat fa falta és un altre home, si pot ser algú madur, encara amb cabells, cames boniques i un tarannà tranquil, perquè no sols colliria més de

pressa, sinó que també aportaria una agradable harmonia sexual a la petita comunitat. Ara, en canvi, aquella mossa esvalotà el galliner i tots els homes rivalitzaran per aconseguir els seus favors i no prestaran atenció al que han vingut a fer aquí: collir maduixes. Aquest pensament és tan empipador que Yola es desconcentra quan es pintava el dit del mig i al final el pobre dit sembla una amputació mal feta.

Hi ha, a més, la qüestió de l'espai, rumia Yola, mentre estudiava la noia nova, que passa per davant de la rulot dels homes i puja pel camp. Encara que hi ha més dones que homes, la rulot de les dones és la més petita, un model amb quatre lliteres que es pot remolcar per anar de vacances a la mar Bàltica. Yola, com a supervisora, gaudeix d'una certa categoria i, si bé baixeta, està ben proporcionada, per això li pertoca, naturalment, la llitera individual. Marta, la seva neboda, té l'altra llitera individual. Les dues noies xineses –Yola no pot desxifrar mai el misteri dels seus noms– comparteixen el llit plegable doble, que, quan està estès, ocupa tot l'espai lliure. Allà no hi cap ningú més.

Les quatre dones han fet tots els possibles perquè la seva rulot fes goig i fos acollidora. Les noies xineses han enganxat fotografies de cries d'animals i de David Beckham a les parets. Marta ha enganxat, al costat de David Beckham, una fotografia de la Mare de Déu Negra de Cracòvia. Com que a Yola li agrada que les coses facin bona olor, ha posat en una tassa un ram de flors silvestres –roses de les bardisses, colitxos i xuclamels grocs i blancs– perquè perfumin l'aire.

Una de les característiques més encisadores de la seva rulot és l'ús intel·ligent de l'espai d'emmagatzematge: hi ha armaris compactes, armariets enginyosos a l'altura del cap i

calaixos amb bellíssimes manetes decoratives; allà hi cap tot. A Yola li agrada tenir la rulot neta i endreçada. Les quatre dones han adquirit molta traça a evitar-se i, en un espai tan reduït, s'esquiven amb una delicadesa femenina, a diferència dels homes, que són uns éssers defectuosos, inclinats a ser barroers i a ocupar massa espai, encara que això no ho poden evitar. D'altra banda, tenen algunes coses bones. Yola les explicarà més endavant.

La noia nova s'esmuny dins la rulot i deixa caure la seva bossa al mig del pas. Ve de Kíev, diu, i mira al seu voltant tot somrient. Es diu Irina. Està cansada i despenjada, i l'envolta un tuf d'oli de patates fregides. On es pensa que guardarà la bossa? On es pensa que dormirà? I per què somriu? Tot això és el que voldria saber Yola.

–Irina, nena, encara ets a temps de repensar-t'hi! No cal que hi vagis!

A l'estació d'autobusos de Kíev, la mare gemegava i s'eixugava els ulls vermellors amb un mocador de paper. Era una escena molt empipadora.

–Mare, no sóc una nena!

Ja t'ho esperes, que la mare plori en un moment com aquest. Però quan també va aparèixer el meu enlairat i vell pare, amb la camisa tota arrugada i els cabells de plata verticals com un porc espí de la tercera edat, sí, ho reconec, això em va destarotar. No m'ho esperava pas, que em vingués a acomiadar.

–Irina, petitona, cuida't.

–*Shcho ti*, pare. Per què estàs tan preocupat? Et penses que no tornaré?

–Cuida't, petitona.

Plors. Sospirs.

–No sóc petitona, pare. Tinc dinou anys. Et penses que no em sé espavilar?

–Ai, la meua cuquina.

Sospirs. Plors. Llavors la mare es va tornar a engegar. Llavors –no ho vaig poder evitar– jo també em vaig engegar a sospirar, plorar i eixugar-me els ulls, fins que el conductor de l'autocar ens va dir que ens afanyéssim. La mare em va posar a les mans una bossa amb pa, salami i un pastís de llavors de roses, i ens en vam anar. De Kíev a Kent en quaranta-dues hores.

Sí, ho reconec, no és gens divertit passar-se quaranta-dues hores en un autocar. Quan vam arribar a Lviv, el pa i el salami ja havien desaparegut. A Polònia em vaig adonar que els turmells començaven a inflar-se. Quan vam parar a fer benzina en algun lloc d'Alemanya, vaig ficar-me a la boca les últimes molles del pastís i les vaig acompanyar amb una aigua que tenia un fastigós gust de metall, procedent d'una aixeta amb el rètol de «No en begueu». A Bèlgica em va venir la regla, però no me'n vaig adonar fins que la taca fosca de sang va traspasar els texans i va embrutar el seient. A França vaig perdre la sensibilitat dels peus. Al transbordador cap a Dover vaig trobar el lavabo i m'hi vaig rentar. Mirant a l'entelat mirall de damunt la pica, amb prou feines vaig reconèixer la cara pàl·lida amb ulls foscos que em contemplava. Jo era allò, aquella noia amb cabells despentinats i bruts i bosses sota els ulls? Vaig caminar amunt i avall per restablir la circulació de les cames, i a trenc d'alba, de la coberta estant, vaig contemplar com les roques blanques d'Anglaterra sorgien, boniques i misterioses, enmig de la feble llum aigualida. Havia arribat al país dels meus somnis.

A Dover, em va venir a buscar Vulk. Exhibia un paper amb el meu nom: Irina Blazkho. Per variar, l'havia escrit malament. La mare hauria catalogat Vulk com una persona de cul-

tura mínima. Anava guarnit amb una jaqueta negra de cuir sintètic espantosa, com els gàngsters dels tebeos –que *koshmar!*–, i, quan caminava, la jaqueta cruixia de mala manera. Només li faltava la pistola.

Em va saludar amb un gruny.

–Hrr. Aviam, tens passaport? Papers?

La seva veu era profunda i enfangada, amb una fastigosa pudor de fum de cigarreta i càries dentària. Aquest individu amb pinta de gàngster s'hauria de rentar les dents. Vaig furgar dins la bossa i, sense donar-me temps a dir res, Vulk em va arrabassar el passaport i els papers de treballadora agrícola temporera i els va entaforar a la butxaca de dalt de la seva jaqueta *koshmar*.

–Ho guardo iò. A Anglaterra molta gent mala. Ho poden robar a tu.

I, donant-se copets a la butxaca de la jaqueta, em va fer l'ullet. Em vaig adonar a l'acte que no serviria de res discutir amb una persona d'aquelles característiques. Per tant, em vaig carregar la bossa a l'esquena i vaig seguir Vulk per l'aparcament fins a un vehicle descomunal, negre, resplendent. Semblava l'encreuament d'un tanc i un Zill, amb finestres fosques i barres de crom brillants al davant. El típic cotxarro d'un mafios. Els automòbils que denoten una posició social alta gaudeixen de gran acceptació entre els individus primitius i els indesitjables socials. De fet, Vulk s'assemblava al seu cotxe: amb excés de pes, construït com un tanc, amb una dent de plata brillant al davant, una jaqueta negra resplendent i un garbuix de cabells lligats en cua de cavall que li penjaven per l'esquena com un tub d'escapament. Ha, ha!

Em va agafar pel colze, cosa del tot innecessària –que n'era, de talòs; potser es pensava que provaria d'escapar-me?–, i

em va tirar al seient del darrere amb una empenta, cosa també innecessària. A dins, el cotxarro de mafiós encara feia més pudor de tabac. Em vaig quedar asseguda en silenci mirant amb tota tranquil·litat per la finestra mentre ell m'escodrinjava descaradament a través del retrovisor. Què es pensava que contemplava? Després va encendre un d'aquells cigars gruixuts que empesten (la mare en diu cigarretes dels nous russos) –quina pudor!– i va començar a treure glopades de fum. Fum. Pudor.

No em vaig fixar en el paisatge que desfilava pel vidre teinyit de negre –estava massa cansada–, però el meu cos va notar tots els revolts de la carretera, totes les sobtades batzegades quan frenava i girava. A aquest individu amb pinta de gàngster li anirien bé unes quantes lliçons de conduir.

Al seu costat, al seient del passatger, hi tenia una pila de patates fregides embolicades amb paper. De tant en tant hi submergia la mà esquerra, n'engrapava unes quantes i se n'omplia la boca. Engrapar. Omplir. Mastegar. Engrapar. Omplir. Mastegar. No gaire refinat. Les patates feien molt bona olor, això sí. La pestilència del cigar, els moviments bruscos mentre conduïa amb una mà i amb l'altra s'omplia la boca, el dolor feble però constant de la regla, tot això em marejava i, alhora, em feia venir gana. A la fi va guanyar la gana. Estava intrigada per saber en quin idioma parlava aquell individu amb pinta de gàngster. Bielorús? Era massa moreno per ser bielorús. Ucraïnès? No feia cara d'ucraïnès. Potser d'algun país més cap a l'est? Txetxènia? Geòrgia? (Quin aspecte tenen els georgians?) Els Balcans? Per sortir de dubtes, vaig preguntar en rus:

–Senyor Vulk, si us plau, em deixeu menjar alguna cosa?

Va alçar els ulls. Les nostres mirades es van trobar al retrovisor. Els seus ulls eren ben bé de gàngster: esbarzers negres

verinosos en unes celles tan embullades com bardisses amb massa herbes. Em va estudiar d'una manera ofensiva, fent lliscar els ulls damunt meu.

–La gateetta vol halar?

Em va parlar en anglès, encara que sens dubte havia entès el meu rus. Devia venir d'una de les nacions acabades d'independitzar de l'antiga Unió Soviètica, on tothom sap enraonar rus, però no ho fa ningú. Molt bé. Vulk volia parlar en anglès, oi? Doncs jo n'hi ensenyaria.

–Sí, senyor Vulk. Si em podeu concedir aquesta mercè, si això no us causa cap molèstia, us agrairia fer un mos.

–No patteixis, gateetta!

Es va servir una altra ració de patates fregides –engrapar, omplir, mastegar–, va prémer el paper oliós amb les restes a dins fins a fer-ne una bola i va estirar el braç cap al darrere del seient. En inclinar-me endavant per agafar-la, vaig veure una altra cosa al fons del seient on fins llavors hi havia les patates. Un cosa petita, negra i esgarrifosa. *Shcho to!* Era una pistola de debò?

Els batecs del meu cor semblaven cops de martell. Per a què volia una pistola? *Mare, pare, ajudeu-me!* Molt bé, fes veure que no ho saps. Potser no està carregada. Potser és un encenedor de cigars. Així doncs, vaig estirar el paper rebregat. Era com una bola compacta i greixosa. A dins, les patates eren olioses, suaus i encara calentes. Només en quedaven sis i unes quantes engrunes. Les vaig assaborir d'una en una. Una mica salades, s'hi notaven també les gotetes de vinagre i eren –hum!– d'allò més delicioses. Com que l'oli se'm va enganxar a la comissura dels llavis i em va empastifar els dits, no vaig tenir altre remei que treure-me'l llepant. Això sí, vaig mirar de fer-ho discretament.

–Gràcies –vaig dir en un to educat, perquè la grolleria és un signe de cultura mínima.

–No patteixis. No patteixis. –Va fer un moviment ample amb la mà per demostrar com n’era, de generós–. Tecca per halar durant el trasllat. Tot s’afeixirà a les despeses de manteniment.

–Despeses de manteniment?

No volia més sorpreses desagradables. Li vaig estudiar l’esquena, la cruixidora jaqueta elàstica a les costures, la cua de cavall amb grenyes, el coll gruixut i esgrogueït, la caspa al coll de la jaqueta de cuir sintètic. Em tornava a marejar.

–A quines despeses us referiu?

–Despeses. Gastos. Menjar. Transport. Alloixament. –Va deixar anar el volant i va agitar les mans en l’aire–. La vida a l’ovest és massa cara. Qui et penses pagarà tot aquest luho?

Encara que el seu anglès era esgarrifós, les paraules següents li van sortir rodades, com un discurs preparat:

–Et penses que ho subministrem de franc?

Així doncs, la mare tenia raó quan em va dir:

–Tothom pot veure que els qui porten aquesta agència són una colla de facinerosos. Tothom menys tu, Irina. –Us hi heu fixat, que la mare té l’empipador costum de menysprear-me?–. I si els dius mentides, Irina, si et fas passar per estudiant d’agricultura, per exemple, qui t’ajudarà si les coses es compliquen?

I va continuar parlant, en el seu estil histèric, de totes les desgràcies que els passen a les noies ucraïneses que van a l’oest. En fi, tots els rumors i les històries que surten als diaris.

–Però tothom sap que aquestes coses només els passen a les noies estúpides i sense cultura, mare. A mi no em passaran.

–Si em podeu dir a quant puguen les despeses, miraré de pagar-les.

Jo enraonava amb una veu educada i civilitzada. La dent amb barres de crom va brillar.

–Gateetta, les despeses la primera cosa a pagar, i llavòrens tu cobrar. Res a discutir. No patteixis.

–I em tornareu el passaport?

–Exacte. Tu trebaies, tu tens passaport. Tu no trebaies, tu no passaport. Algú farà visita a la teva mamà a Kieix, dirà Irina no trebaia re de re, farà problemes a ella.

–M’han dit que a Anglaterra...

–Anglaterra ha canviat, gateetta. Ara Anglaterra és un país de possibilitats. Anglaterra no és com als teus llibres de col·lègit.

Vaig pensar en l’elegant senyor Brown de *Let’s Talk English*. Tant de bo fos aquí!

–Teniu un excel·lent domini de l’anglès. I també del rus?

–Anglès. Rus. Serbocroat. Alemany. Tots els idiomes.

Bufa! Aquest paio es considera un lingüista. Molt bé, doncs fem-lo enraonar.

–No heu nascut en aquestes terres, oi, senyor Vulk?

–Pensa lo que vulguis, gateetta. –Em va fer l’ullet d’una manera lasciva al retrovisor i li va brillar la dent de plata. Tot seguit va començar a bellugar el cap d’un costat a l’altre com si es volgués espolsar la caspa–. Això t’agrada? Les dones ho trobeu atractiu?

Vaig trigar una mica a adonar-me que es referia a la cua de cavall. Aquella era la seva manera de coquetejar? Pel que fa a l’atractiu, li posaria un zero. Tractant-se d’una persona de cultura mínima, sens dubte tenia pretensions. Llàstima que la mare no sigui aquí per treure’l de l’error!

–És irresistible, senyor Vulk.

–T’agrada, eh, gateetta? La vols tocar?

La cua de cavall anava amunt i avall. Em vaig aguantar la respiració.

–Endavant. Hrr. La pots tocar. Endavant –va dir, amb un entusiasme embafador.

Vaig estirar la mà, que encara estava oliosa i feia pudor de patates fregides.

–Endavant. Plaer per tu.

La vaig tocar. Em va fer l'efecte que tocava la cua d'una rata. Llavors Vulk va moure el cap, i la cua es bellugava entre els meus dits com una rata viva.

–M'han dit que les dones no poden resistir, aquests cabeis recordar a elles l'òlgan dels homes.

De què coi parlava ara?

–L'òlgan?

Va fer un gest groller amb els dits.

–No tenir por, gateetta. Recordar a tu el nòvio. Oi que sí?

–No, senyor Vulk, perquè no tinc nòvio.

Em vaig adonar a l'acte que allò no ho hauria d'haver dit, però ja era massa tard. Les paraules havien sortit i no les podia fer entrar un altre cop a la boca.

–No nòvio? Com pot ser gateetta no nòvio? –La seva veu era com l'oli calent de les patates fregides–. Hrr. Pudé en aquest cas iò tindre possibil·litats?

Has comès un error estúpid. Ell t'ha enxampat. Estàs acorralada.

–Pudé algun dia iò tindre moltes possibil·litats, eh? –Feia pudor de fum de cigar i de càries dentària–. Eh, gateetta?

A través del vidre enfosquit veia el bosc que desfilava, inundat de llum del sol i ple de fulles solcades de nervis. Si pogués saltar del cotxe, rodolar per les herbes i xocar contra els arbres. Però corriem massa. Vaig tancar els ulls i vaig fer veure que dormia.

Vam fer en silenci la resta del trajecte, uns vint minuts. Vulk va encendre un altre cigar. Jo el mirava a través de les pestanyes abaixades. Vulk treia glopades de fum inclinat sobre el volant. Fum. Pudor. Fum. Pudor. Faltava molt per arribar? Llavors es

va sentir que la grava cruixia sota els pneumàtics, i el cotxarro de mafiós es va aturar amb una gran batzegada. Vaig obrir els ulls. Havíem parat davant una granja molt bonica amb el sostre inclinat, situada darrere un jardí estiuenc amb cadires i taules damunt una gespa que baixava cap a un riu d'aigües somes i llis com un mirall. Tal com se suposa que ha de ser Anglaterra. Ara, per fi, vaig pensar, coneixeria gent normal i corrent; m'enraonarien en anglès; m'invitarien a beure te.

Però no ho van fer. En canvi, un home rabassut i galtaver-mell, guarnit amb roba bruta i botes de goma, va sortir de la casa –el granger, vaig deduir– i em va ajudar a baixar del cotxe de Vulk, barbotejant una frase que no vaig entendre, però no era una invitació a beure te, això sí que ho vaig entendre. Em va mirar de dalt a baix d'una manera molt grollera, com si jo fos un cavall que acabava de comprar. Després ell i Vulk van parlar en veu baixa entre ells, massa de pressa perquè els pogués seguir, i van intercanviar sobres.

–Adéu, gateetta –va dir Vulk, amb un somriure empastifat d'oli de les patates fregides–. Ens tornarem a veure. Pudé iò tindre possibil·litats?

–Potser sí.

Sabia que allò no ho hauria d'haver dit, però en aquell moment tenia unes ganes boges de fugir d'allà.

El granger va ficar la meva bossa al Land Rover i tot seguit m'hi va ficar a mi, tocant-me el darrere amb la mà en fer-ho, cosa del tot innecessària. Si m'ho hagués demanat, hi hauria entrat tota sola.

–Et porto directament al camp –va dir, mentre passàvem per carreteres estretes i fuetejades pel vent–. Pots començar a collir aquesta tarda.

Al cap de cinc quilòmetres, el Land Rover va travessar la porta. Vaig sentir un gran alleujament quan vaig posar els peus en un terra ferm. La primera cosa que vaig veure va ser la llum –l'enlluernadora llum salada que ballava al camp assolellat–, les maduixes madures, la petita caravana rodona encimbellada dalt del turó i la caravana allargada semblant a una caixa en un racó de baix, els boscos més enllà i el llarg horitzó curvilini. Vaig somriure per a mi mateixa. Davant meu tenia Anglaterra.

* * *

La rulot dels homes és un model estàtic, una vella i atroïnada caixa de fibra de vidre aparcada al fons del camp, al costat de la porta, a prop d'un edifici prefabricat nou, on cada dia pesen les maduixes i les posen en caixes. Adossats en un costat del prefabricat hi ha un lavabo i una habitació on dutxar-se, encara que la dutxa no funciona i el lavabo de nit està tancat. Per què està tancat?, es pregunta Andriy. Per què no poden fer servir el lavabo de nit?

S'ha despertat d'hora amb la bufeta plena i una vaga sensació d'insatisfacció amb ell mateix, els companys de rulot i la vida a la rulot en general. Què ho fa, per exemple, que dins la rulot dels homes, malgrat ser més gran, s'hi sentin més estrets que dins la rulot de les dones? Disposa de dues habitacions –una per dormir-hi i una altra per estar-hi–, però Tomasz té el llit doble per a ell tot sol i els altres tres dormen a la sala d'estar. Com s'explica això? Andriy té un dels seients llit i Vitaly l'altre. Emmanuel s'ha fet una hamaca amb un llençol vell i cordill d'emballatge blau, cargolat i lligat amb traça, i l'ha penjada de cap a cap de la sala d'estar. Ara hi està ajagut i respira profundament amb els ulls clucs i un somriure angelical a la rodona cara negra.

Andriy recorda la mirada de sorpresa i terror d'Emmanuel quan el granger va insinuar que hauria de compartir el llit doble amb Tomasz.

–Senyor, a Chichewa tenim un proverbi: *Un melic és massa petit per a dos dits*.

Després va fer un apart amb Andriy i li va xiuxiuejar:

–Al meu país, l'homosexualització està prohibida.

–No t'hi amoïnis –va respondre Andriy, també xiuxiuejant–. Aquí no n'hi ha, d'homosexuals. El que hi ha és pudor.

Sí, les vambes de Tomasz són un altre insult, perquè la seva pudor envaeix la rulot. És pitjor de nit, quan se les treu i les deixa sota el llit. Desprèn gasos, tòxics i persistents, que s'escampen com malsons: traspassen la cortina que divideix el dormitori de la sala d'estar i plana sota el sostre com un geni maligne. A vegades, de nit, Emmanuel baixa silenciosament de l'hamaca i deixa les vambes a fora, a l'escala de la rulot.

Una altra cosa: per què no hi ha fotos a les parets de la rulot dels homes? Vitaly guarda una foto de Jordan sota el llit; diu que la penjarà quan trobi alguna cosa amb què penjar-la. També hi té una provisió secreta de llaunes de cervesa i uns binocles. Tomasz guarda una guitarra i dues calces de Yola sota el llit. Emmanuel hi té una bossa plena de papers arrugats.

Però el pitjor és que, a causa del pendent i de la posició de la seva rulot, la rulot de les dones només es pot veure des de la finestra sobre el llit de Tomasz. Hauria de demanar a Tomasz que s'enretirés, així ell podria mirar si aquella noia encara hi és? No. Tomasz no pararia de fer comentaris poca-soltes.

* * *

A la rulot de les dones s'han llevat a trenc d'alba. Yola ha après per experiència que val més despestar-se d'hora si no

volen que el Grassonet truqui a la porta i s'inviti a entrar mentre elles es vesteixen. I allà es queda, mirant-se-les amb ulls de gos afamat. No té res més a fer?

Primer s'han de llevar Irina i les noies xineses i plegar el llit doble. Llavors hi ha espai per moure's. No poden fer servir el vàter ni el lavabo fins que no arriba el Grassonet amb la clau del prefabricat. Què es pensa que faran? Desenrotllar de nit els rotllos de paper higiènic? Per sort, hi ha una clariana a la bardissa a pocs metres d'allà, però Yola no pot entendre de cap manera per què sempre hi ha cares somrients a la finestra de l'altra rulot sempre que una d'elles surt un moment i va darrere la bardissa. No tenen res més a fer allà baix?

Hi ha una aixeta d'aigua freda i una palangana al costat de la rulot de les dones, fins i tot una dutxa feta amb una galleda que té el fons foradat, alimentada per un bidó d'oli penjat dalt d'un arbre. Com que de dia hi toca el sol, al vespre l'aigua està calentona. Aquell noi tan guapo, Andriy, que malgrat ser ucraïnès és molt amable, va construir al voltant de la dutxa una cortina amb branques de bedoll i sacs de plàstic, sense fer cas de les protestes de Vitaly i Tomasz, els quals es queixaven perquè Andriy els espatllava una diversió ben innocent. Aquells dos són pitjors que els nens dels parvularis, el que necessiten és una bona estomacada. I ara, com que no poden veure la dutxa, no paren de fer comentaris sobre la roba que hi ha al fil d'estendre de les dones. Fa poc han desaparegut dues calces seves en misterioses circumstàncies. Yola no pot entendre de cap manera per què els homes grans són tan enzes. De fet, sí que ho entén.

* * *

Les calces les va robar Tomasz una nit de la setmana passada, en un moment de frivolitat etílica. Són de cotó blanc, ge-

nerosament curtes, amb una bonica cinta malva al davant. D'ençà de llavors ha buscat el moment adient per tornar-les sense que l' enxampin. No voldria pas que es pensessin que és un pervertit que es dedica a robar calces de dones dels fils d'estendre i les guarda sota el llit.

–Veig que avui Yola ha tornat a rentar la roba interior –diu de mal humor en polonès, mirant amb els binocles de Vitaly per la finestra sobre el seu llit–. M'agradaria saber què significa això.

Les calces blanques s'agiten en l'aire com una provocació. Quan Yola el va reclutar per al seu equip de col·lidors de maduixes, als ulls d'ella hi havia una resplendor que semblava indicar que l'invitava a... en fi, a molt més que collir maduixes.

–Què vols dir amb això de «què significa»? –pregunta Vitaly en rus, estrefent l'accent polonès de Tomasz–. La majoria de les coses que fan les dones no tenen cap significat.

El que Vitaly diu dels seus orígens és molt vague i Tomasz no l'ha burxat mai. Creu que és un il·legal o un gitano. Està impressionat a contracor per la manera com Vitaly canvia fàcilment d'idioma entre rus, polonès i ucraïnès. Fins i tot el seu anglès és bastant bo. Però de què serveix dominar tants idiomes si un no té poesia a l'ànima?

–En la poesia de la roba interior de les dones sempre hi ha algun significat. Com les flors que cauen d'un arbre quan s'acosta la calor de l'estiu... Com els núvols que s'esvaeixen...

Nota que està a punt d'arribar una cançó.

–Prou –diu Vitaly–. Els angliskis dirien de tu que ets un vell xaruc.

–No ho sóc pas, un vell –protesta Tomasz.

De fet, acaba de complir quaranta-cinc anys. El dia del seu aniversari es va mirar al mirall i va descobrir dos cabells grisos més al cap. Els va arrencar de seguida. No és gens estrany que els cabells comencin a esclarissat-se. Aviat s'haurà de rendir a

la grisor, tallar-se els cabells curts, deixar la guitarra, canviar els somnis per claudicacions i preocupar-se per la pensió. Què se n'ha fet, de la seva vida? S'ha escolat sense adonar-se'n, com els grans d'un rellotge de sorra, com una muntanya arrossegada fins al mar.

–Digue'm, Vitaly, com és que la vida t'ha convertit en un cínic tan jove?

Vitaly arronsa les espatlles.

–Potser no vaig néixer per ser un perdedor com tu, Tomek.

–Potser encara tens prou temps per ser-ho.

Com pot explicar a aquell jove impacient el que ell ha trigat quaranta-cinc anys a aprendre: que la pèrdua és una part essencial de la condició humana? Que fins i tot mentre baixem per aquest llarg camí trist i solitari, amb destinació desconeguda, sempre hi ha alguna cosa que deixem al darrere. Durant tot el matí ha intentat fer una cançó sobre això.

Deixa els binocles, agafa la guitarra i es posa a tocar. Pica de peus a terra seguint el ritme de la cançó.

Hi havia un home que voltava arreu del món.

Buscava la riquesa, la glòria o el poder?

Buscava el significat, la veritat o...

Aquí és on es queda encallat. Què més busca aquell pobre desgraciat?

Vitaly li clava una mirada de llàstima.

–És evident que busca algú amb qui cardar.

Agafa els binocles, fa girar la peça d'enfocar i xiula entre les dents.

–Ei, amic negre –Vitaly crida Emmanuel en anglès–, vine a veure això. Guaita, és com els pantalons curts que porta Jor-

dan en el meu pòster. O potser... –torna a ajustar els binocles–... és com les xarxes de cordills que fan servir per embolicar el salami.

Emmanuel està assegut a la taula. Mossega un llapis buscant la inspiració per escriure una carta.

–Deixa'l estar –diu Tomasz–. Emmanuel no és com tu. És... –Toca dues cordes de la guitarra i per fi troba la frase adient–. En aquesta caixa de fibra de vidre, busca una gemma.

–Un altre perdedor –diu amb menyspreu Vitaly.

* * *

Estimada germana

Gràcies a tu pels diners que em vas enviar perquè amb el seu ajut vaig viatjar de Zomba a Lilongwe i després de fer escala a Nairobi vaig arribar a Anglaterra. Espero que aquestes paraules t'assoleixin perquè quan vaig anar a l'adreça de Londres que em vas donar a la porta hi havia escrit un altre nom i ningú sabia on t'havies esmunyit. Com que em faltaven diners em vaig apuntar a collir maduixes i araestic a Kent en una caravana amb tres mzungus. M'esforço amb totes les meves capacitats per millorar l'anglès però la llengua anglesa és com una serp entrotlladissa i lliscadora i sempre procuro recordar les lliçons de sor Benedicta i el seu sever bastó de càstigs. Escric amb l'esperança que vagis allà i trobis aquestes cartes així podràs desencadenar les teves correccions estimada germana. Jo t'informaré regularment de les meves aventures en aquest país apallissat per la pluja.

El teu estimador germà Emmanuel!

* * *